

pokrok s finančnými nástrojmi EŠIF

Európsky fond regionálneho rozvoja

Finančné nástroje

Finančné nástroje spolufinancované z Európskeho fondu regionálneho rozvoja predstavujú udržateľný a účinný spôsob, ako investovať do rastu a rozvoja ľudí a podnikov v regiónoch a mestách EÚ. Prostredníctvom týchto nástrojov je možné podporiť širokú škálu rozvojových cieľov v prospech celého radu prijímateľov, pričom finančné prostriedky je možné opätovne využiť na ďalšie investície.

Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR), ktorý je jedným z európskych štrukturálnych fondov a investičných fondov, prispieva k inteligentnému, udržateľnému a inkluzívnemu rastu a zároveň sa zameriava na upevnenie hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti v regiónoch a mestách EÚ.

Celkový rozpočet EFRR na roky 2014 až 2020 dosahuje sumu takmer 200 miliárd EUR určených na podporu hospodárskeho rastu, vytváranie ďalších pracovných miest a znižovanie rozdielov medzi regiónmi.

Podpora z EFRR sa môže poskytnúť prostredníctvom grantov a čoraz častejšie aj prostredníctvom finančných nástrojov.

Z EFRR sa do konca roka 2013 vyplatilo viac ako 9 miliárd EUR do finančných nástrojov, z ktorých sa poskytujú úvery, záruky a vlastný kapitál takmer v každom členskom štáte EÚ. Podporu na rozvoj podnikania, projekty rozvoja sídiel a investícií do energetickej efektívnosti a obnoviteľných zdrojov energie získalo viac ako 200 000 fyzických osôb a firiem. Približne 90 % z tejto pomoci tvorila podpora na rozvoj podnikania zameraná na malé a stredné podniky.

Finančné nástroje

- očakáva sa ich splatenie,
- sú revolvingové, t. j. splatené prostriedky sa opäť použijú v tej istej oblasti,
- sú vhodné pre finančne životaschopné projekty, čiže tie, pri ktorých sa predpokladá, že vygenerujú dostatočný príjem, alebo úspory potrebné na splatenie poskytnutej podpory,
- sú navrhnuté tak, aby prilákali spoluinvestovanie z iných zdrojov vrátane súkromných investícií s cieľom zvýšiť objem finančných prostriedkov dostupných v konkrétnych odvetviach/oblastiach, v ktorých je prístup k financovaniu problematický,
- môžu mať podobu úverov, záruk, alebo vlastného kapitálu,
- svojím príspevkom k rozvoju trhu môžu podporiť aj stranu ponuky,
- môžu sa navzájom dopĺňať s grantmi,
- môžu ich riadiť národné, alebo regionálne banky, medzinárodné organizácie, ako napríklad Európska investičná banka, alebo Európsky investičný fond, finanční sprostredkovatelia a riadiace orgány (iba v prípade úverov a záruk).

Vzhľadom na svoje výhody sa využívanie finančných nástrojov v období rokov 2014 až 2020 rozširuje na všetky **tematické ciele**, pričom vďaka lepším a pružnejším možnostiam implementácie sa predpokladá ďalšie zintenzívnenie ich využívania.

Finančné nástroje spolufinancované z EFRR sa môžu **potenciálne využiť na všetky investičné priority stanovené v operačných programoch EFRR jednotlivých členských štátov a regiónov**, pokiaľ riešia **zistenú medzeru na trhu**, t. j. oblasti, v ktorých banky nechcú poskytovať úvery, prípadne v ktorých súkromný sektor nie je ochotný investovať (napríklad v prípade, keď trh neposkytuje dostatok kapitálu MSP/začínajúcim podnikom, keď nie je k dispozícii dosť financií pre podniky s vysokým potenciálom rastu, alebo keď je úverovanie od komerčných bánk obmedzené, prípadne sa poskytuje za podmienok, ktoré podniky nedokážu splniť).

Finančné nástroje tak môžu prispieť k dosiahnutiu širokého spektra investičných priorít EFRR, akými sú napríklad:

- podpora investícií podnikov do výskumu a inovácií,
- rozšírenie širokopásmového pripojenia, zavádzanie vysokorýchlostných sietí a vývoj produktov, služieb a elektronického obchodu v oblasti IKT,
- podpora schopnosti MSP rásť a zapájať sa do inovačných procesov vrátane vyvíjania nových obchodných modelov,
- podpora výroby a distribúcie energie z obnoviteľných zdrojov, energetickej efektívnosti a obnoviteľnej energie v podnikoch, verejnej infraštruktúre a bývaní,
- investície určené na prispôsobenie sa zmene klímy,
- investície do odvetvia odpadového a vodného hospodárstva,
- skvalitnenie mestského prostredia vrátane asanácie opustených priemyselných pozemkov (hnedých parkov),
- podpora prechodu priemyslu na nízkouhlíkové hospodárstvo,
- podpora multimodálnej a ekologickej dopravy a regionálnej mobility.

Keďže podpora z EFRR sa okrem toho musí zameriavať na niekoľko kľúčových prioritných oblastí, ktoré sú známe ako „tematická koncentrácia“, možno predpokladať relatívne vysokú mieru využívania finančných nástrojov v oblastiach výskumu a inovácií, podpory MSP, a energetickej efektívnosti a obnoviteľných zdrojov energie.

Finančné nástroje spolufinancované z EFRR sa preto môžu použiť na **podporu širokej škály projektov**, od verejnej infraštruktúry, alebo výrobných investičných projektov až po podporu domácností a zlepšenie ukazovateľov energetickej účinnosti bytov a domov.

Potenciálne možno implementovať **široké spektrum finančných nástrojov s podporou z EFRR**.

- **Úvery**, ktoré môžu byť dostupné aj v prípadoch, keď sa komerčne žiadne úvery neponúkajú (napr. zo strany bánk), prípadne sa môžu poskytovať za lepších podmienok než komerčné úvery (napr. s nižšími úrokovými sadzbami, dlhšími dobami splácania alebo s menším vyžadovaným zabezpečením). V konkrétnom regióne sa podnikateľom, ktorí chcú budovať svoje MSP, môžu napríklad ponúkať bezúročné štartovacie úvery.

- **Mikroúvery** sú menšie úvery poskytované ľuďom, pre ktorých sú niekedy finančné služby nedostupné. Často sa poskytujú na kratšiu dobu a zabezpečenie sa nevyžaduje, alebo je nízke. Ako príklad možno uviesť mikropôžičkový fond, z ktorého sa poskytuje pomoc formou úverov pre znevýhodnených jednotlivcov, živnostníkov, obchodné partnerstvá, spoločnosti s ručením obmedzeným a podniky z tretieho sektora v danom regióne.
- **Záruky** poskytujú veriteľovi istotu, že aj v prípade nesplácania úveru zo strany dlžníka dôjde k splateniu kapitálu veriteľa. Existuje napríklad možnosť zriadenia protizáruk k záručnému portfóliu národných agentúr MSP, čím sa v danej krajine podstatne znížia náklady na financovanie podnikateľskej činnosti MSP a uľahčí sa ich prístup k financovaniu.
- **Vlastný kapitál**, kedy sa kapitálové prostriedky investujú výmenou za úplný alebo čiastočný vlastnícky podiel v podniku. Investor, ktorý investuje vlastný kapitál, môže nad podnikom prevziať istú manažérsku kontrolu a podieľať sa na jeho ziskoch. Môže ísť o rizikový, alebo venture kapitál a kapitál investovaný do podniku v ranej fáze (zárodkové a počiatočné financovanie). Návratnosť závisí od rastu a ziskovosti podniku a prostriedky sa vrátia, keď investor predá svoj podiel v podniku („exit - výstup“) inému investorovi alebo ho predá prostredníctvom prvej verejnej ponuky (IPO). Spolufinancované regionálne fondy rizikového kapitálu úspešne investovali do takých odvetví, akými sú napríklad vedy o živej prírode, informačné technológie alebo komunikácie, priemysel, doprava, obchod a energetika alebo environmentálne technológie.

Finančné nástroje sa môžu ponúkať aj v kombinácii s grantmi a inými formami pomoci. Často sa stáva, že treba zlepšiť investičnú pripravenosť, ktorá je nevyhnutnou podmienkou prilákania investičných fondov. Prostredníctvom EFRR možno s využitím grantov poskytovať poradenstvo a ďalšiu podporu.

Finančné nástroje spolufinancované z EFRR môžu z dlhodobého hľadiska významne prispieť k rozvoju trhu prostredníctvom rozvoja a podpory strany ponuky, stimulovaním a podporovaním komerčne životaschopných projektov a otváraním nových trhových príležitostí. Zároveň môžu vytvárať príležitosti pre investorov a finančných sprostredkovateľov, pretože projekty môžu byť zaujímavejšou investíciou vzhľadom na účasť verejného sektora vo finančných nástrojoch a s tým súvisiacim zdieľaním rizika.

Ďalšie informácie

Informácie o finančných nástrojoch a regionálnej politike:

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/financial-instruments/

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/financial_instruments_en.pdf

Referenčná príručka pre riadiace orgány k finančným nástrojom
v programoch EŠIF:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/thefunds/fin_inst/pdf/fi_esif_2014_2020.pdf

Informácie o metodike hodnotenia finančných nástrojov ex-ante:

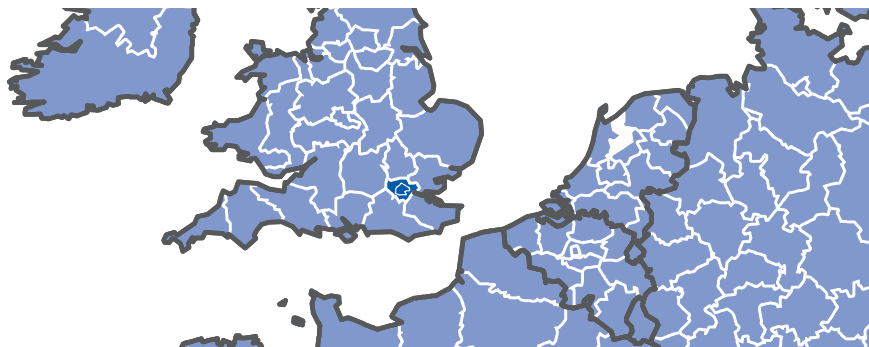
http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/financial-instruments/

Webová lokalita „fi-compass“, platforma pre poradenské služby
k finančným nástrojom v rámci EŠIF:

<http://www.fi-compass.eu/>

Právne predpisy z oblasti európskych štrukturálnych a investičných fondov:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sk/information/legislation/regulations/

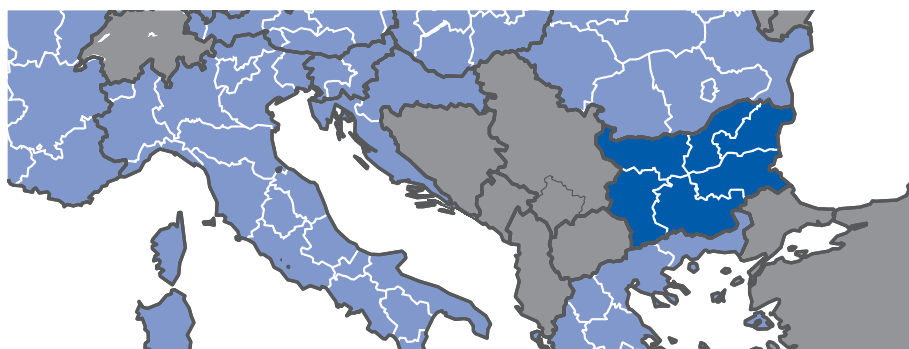
Londýnsky ekologický fond

479 miliónov EUR
vrátane 71 miliónov EUR z EFRR
Úver, vlastný kapitál, záruka
Energetická efektívnosť a
odpad
Spojené kráľovstvo

... podpora pri premene Londýna na nízkouhlíkové hospodárstvo ...

Londýnsky ekologický fond sa zameriava na investície do energetickej efektívnosti, odpadového hospodárstva a ekologickejšieho sociálneho bývania. Jeho účelom je napraviť nedokonalosti trhu, kvôli ktorým sú projekty (alebo časti projektov) pre súkromný sektor príliš riskantné, napríklad z dôvodu neistého dopytu na trhu, nových alebo vznikajúcich technológií alebo neobvykle dlhej realizačnej doby, kým sa vygeneruje výnos. V prognózach vplyvov sa predpokladá vytvorenie viac ako 2 000 pracovných miest, 215 000 ton úspory CO₂ ročne a 330 000 ton odpadu určeného na skládku ročne.

Tento príklad ilustruje flexibilitu štruktúry holdingového fondu, pokiaľ ide o rozšírenie možností plnenia, ako aj to, ako finančný nástroj dokáže pritiahnúť ďalšie zdroje a umožniť väčšie vstupy súkromného sektora.

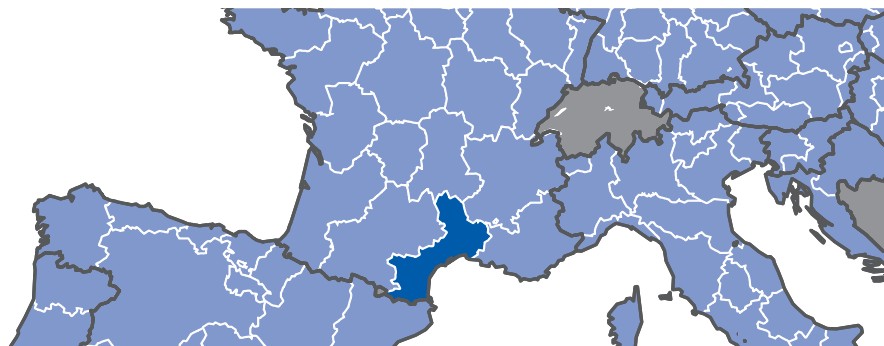
Záruka portfólia za prvú stratu

60 miliónov EUR
vrátane 51 miliónov EUR z EFRR
Záruka
MSP
Bulharsko

... preklopenie medzery v oblasti komerčného financovania z dôvodu chýbajúcej zábezpeky zo strany MSP ...

Cieľom bulharského projektu Záruka portfólia za prvú stratu je znížiť averziu k riziku financovania MSP a s tým súvisiace vysoké úrovne zabezpečenia, ktoré vyžaduje bankový sektor. Záruka poskytovaná miestnym bankám umožňuje poskytnúť malým a stredným podnikom nižšie úrokové sadzby a nižšie požadované zabezpečenie úveru, vďaka čomu sa vymania zo začarovaného kruhu „žiadny úver – žiadne investície – žiadny rast – žiadna dôvera“. Fond umožní vybudovať úverové portfólio v objeme viac ako 300 miliónov EUR. Od roku 2011 pomohol fond takmer 4 000 malým a stredným podnikom, a to na trhu, ktorý sa už tradične zdráha podporovať mikropodniky, vysokorizikové projekty alebo inovačné riešenia.

Na tomto príklade možno vidieť, ako využívanie záruk môže zvýšiť objem prostriedkov, ktoré súkromný sektor poskytuje vo forme úverov.

SAS JEREMIE Languedoc-Roussillon

11 miliónov EUR
vrátane 5,5 milióna EUR z EFRR
Vlastný kapitál
MSP
Francúzsko

... posilnenie inovácií, rastu a konkurencieschopnosti regionálneho hospodárstva ...

V rámci projektu JEREMIE Languedoc-Roussillon sa investuje vlastný kapitál, pričom osobitná pozornosť sa upriamuje na začínajúce spoločnosti s vysokým potenciálom, predovšetkým v odvetví informačných technológií a zdravotníctva. Tento holdingový fond okrem toho ponúka spoločnostiam v rôznych fázach vývoja úvery a záruky.

Od roku 2010 využilo investície vlastného kapitálu 21 spoločností, pričom dve z nich už prešli k ďalšiemu kroku, ktorým je získavanie kapitálu na burze cenných papierov.

Na tomto príklade možno vidieť, že finančný nástroj môže prilákať podstatný objem spoluinvestovania zo súkromných zdrojov a zrýchliť rast regionálnych MSP.

www.fi-compass.eu
contact@fi-compass.eu
© EIB (2015)

European Commission
Directorate-General
Regional and Urban Policy
Unit B.3 "Financial Instruments and IFIs' Relations"
B-1049 Brussels

European Investment Bank
Advisory Services
fi-compass
98-100, boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Luxembourg